

Fonetiikkaa
suomenopettajille

Muutama konsonantti valokeyilassa: /ŋ, r, l, h/

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

 Kielibuusti
Språkboost

Mahdollisesti vaikeita konsonantteja

suomi

		artikulaatiopaikka							
		bilabiaalinen	labio-dentaalinen	dentaalinen	alveolaarinen	post-alveolaarinen	palataalinen	velaarinen	glottaalinen
artikulaatiotapa	klusilli	p b		t d				k g	
	nasaali	m		n				ŋ	
	tremulantti			r					
	frikatiivi		f		s	ʃ			
	approksimantti (puolivokaali)		v				j		h
	lateraali				l				

Suomenoppijalle vaikeita konsonantteja voivat olla esimerkiksi:

- [r] sanassa rapu
- [l] sanassa lelu
- [ŋ] sanassa kenkä
- [h] sanassa hiha.

Oppijan äidinkielen äänteet vaikuttavat siihen, mitkä suomen äänteet ovat vaikeita.

Nasaali /ŋ/

Velaarinasaaali /ŋ/ esiintyy suomessa lyhyenä ja pitkänä:

- Lyhyen /ŋ/-äänteen kirjoitusasu vaihtelee:
 - [lan̩ka] lanka (ennen k-kirjainta)
 - [maŋne:t:i] magneetti (ennen n-kirjainta)
 - [piŋui:ni] pingviini (ennen muita konsonanttikirjaimia)
- Pitkä /ŋ:/ kirjoitetaan ng-kirjainyhdistelmällä vokaalien välissä
 - [helsiŋ:is:æ] Helsingissä.

Suomenoppijat sanovat ja kuulevat /ŋ:/-äänteen usein virheellisesti muodossa *[helsiŋgis:æ], etenkin jos he hakevat apua suomen ortografiasta, jossa he näkevät g-kirjaimen. Tee oppija tietoiseksi sanojen äännerakenteesta esim. IPAn ja minimiparien avulla!

Fonetiikkaa suomenopettajille

ŋ on velaarinen nasaali

Tremulantti /r/

- Suomen /r/ on erityisesti sanan alussa vahva ja monitäryinen. Jos tremulantti puuttuu oppijan äidinkielestä, sitä voi olla vaikea oppia tuottamaan.
- Ongelmia on usein myös äänteen kuulemisessa ja esimerkiksi sen erottamisessa /l/-äänteestä.
- Ohjaa oppijaa täryllisen /r/-äänteen tuottamiseen esim. /d/-äänteen kautta.

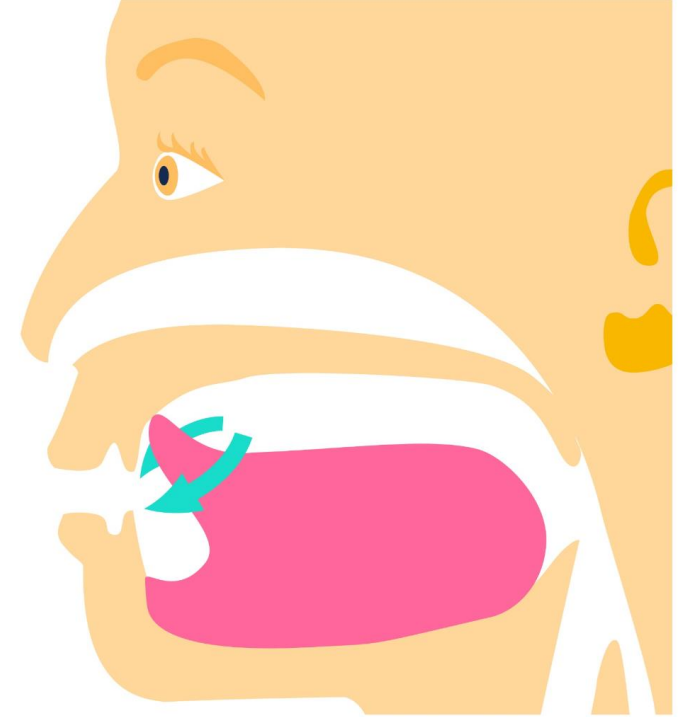

r

r on alveolaarinen tremulantti

Lateraali /l/

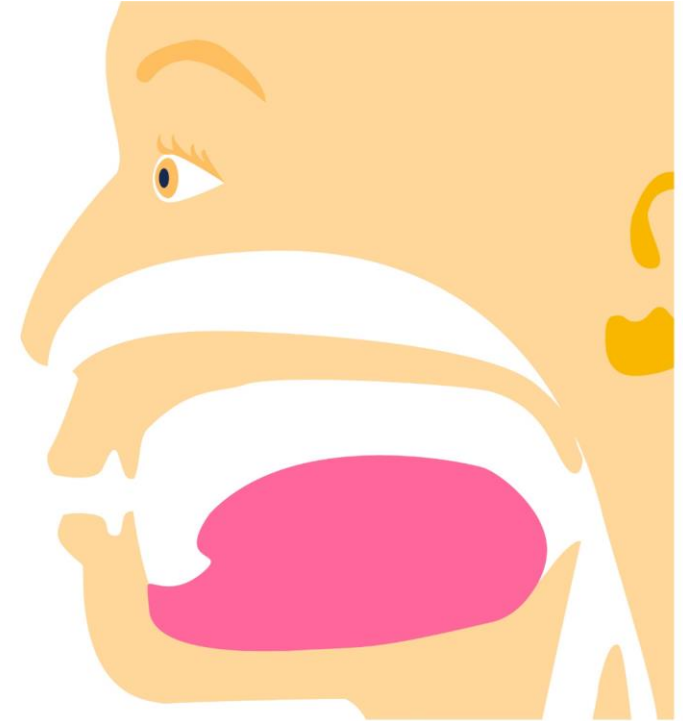
- Liudentuessa kielen etuselkä kohoaa suulakea vasten. Konsonantti pehmenee, eli ääntyy j-voittoisesti.
- Ohjaa oppijaa pitämään kielen kärki kapeana ja ”terävänä” ylätuhampaiden takana, hammasvallissa. Huomaa, että kielen selkä pysyy matalalla, eikä nouse kitalakea vasten.

1 on alveolaarinen lateraali

Frikatiivi /h/

- /hiili/ /huuli/ /vihko/ /kahvi/ /vaha/
- Suomen frikatiivi /h/ ääntyy kevyemmin kuin monissa muissa kielissä. Siksi se saattaa kuulua oppijan puheessa liian vahvana ja kohinaisena.
- Ohjaa oppijaa tuottamaan /h/ hyvin kevyenä. Erityisesti vokaalien välissä /h/ on niin kevyt, että melkein riittää, että ajattelet h:n puheeseen. /h/ ei saisi tuntua vahvana kohinana nielun takaosassa.

h

h on glottaalinen/velaarinen
frikatiivi

Tekijät

Päivi Virkkunen ja Yrjö Lauranto

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

 Kielibuusti
Språkboost

©2022 Päivi Virkkunen ja Yrjö Lauranto
Fonetiikkaa suomenopettajille -oheismateriaali, elokuu
2022, jonka tekijät ovat Päivi Virkkunen ja Yrjö Lauranto,
on lisensoitu [Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen
-lisenssillä](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/). Materiaali on saatavilla osoitteessa
kielibuusti.fi.